

[Kristen Amby.]

at lægge skjul på, at der også er kræfter i den vestlige verden, såvel i Europa som Amerika, der måske ikke helt er uden indflydelse, der kunne tænke sig en offensiv krig, så ved vi, at det er simpelthen umuligt for den vestlige verden at påbegynde en offensiv krig. Intet land ville tillade det, intet parlament ville lade regeringen overleve en time, hvis den forsøgte med en offensiv krig.

Altså, vi har lov til at slå fast, at er det, der er sket ved Sovjets magtmæssige samling med sine naboer, af defensiv karakter — og jeg har betegnet det sådan, sådan betegnes det af Sovjet selv —, så er det, der sker som en ganske nødvendig sikkerhedsforanstaltning for de vestlige magter, ikke bare rent logisk af defensiv karakter, men er det efter sagens natur. Ingen i Vesteuropa tænkte jo før dette tidspunkt på en samling af denne karakter, det skal vi dog ikke glemme, og ingen skal da tro, at det gamle Vesteuropa gled ind i denne samling af hensyn til Amerika, eller fordi vi fik nogle dollars fra Amerika. Det gamle Vesteuropa havde, hvis det ikke havde været så udmattet, som det var økonomisk og militært, helst levet sit eget liv helt uafhængigt og, tror jeg, i en større samling, både økonomisk og politisk, også med de øvrige europæiske stater, der i dag ikke kan tilhøre dette Vesteuropa eller ikke gør det. Men man skal ikke bebrejde dette Vesteuropa, at det ikke vil opleve, hvad de græske bystater oplevede, og hvad så mange har oplevet i historien: undergang, fordi man ikke agtede tidernes tegn, og da derfor tilbudet kom direkte fra en venligsindet vestlig magt om et kollektivt forsvar for freden, byggende på ligestilling og lige ret for de enkelte deltagerlande, så havde efter vore anskuelser Vesteuropa kun eet at gøre: at tage mod dette tilbud.

Man spørger så: Ja, men er dette nu ikke en fare for freden, når det må medføre kaprustninger og alt, hvad deraf følger, og altså for Danmarks vedkommende det, vi bl. a. behandler i dag, militære konsekvenser, der kræver ikke bare store økonomiske ofre, men kræver, at vi som de øvrige stater på det militære område afgiver en del af vor tidligere suverænitæt? Medfører dette ikke i sig selv en fare for krigen? spørger man. Dertil vil jeg kort svare — det er iøvrigt sagt meget bedre af andre talere før mig, det er særlig klart udtrykt af den højtærede forsvarsminister og af den ærede ordfører for socialdemokratiet, hr. Rasmus Hansen —: hi-

storien har lært os — og det er både den gamle og den nye historie —, at såvel militære tomrum som militært og økonomisk svage områder; der ligger umiddelbart op til et overmægtigt politisk kraftcentrum, er en altfor stor fristelse for den stærke, en fristelse; som han, når svagheden blot er åbenbar nok, kan falde for uden at behøve at gribe til krig. Vi må dog ikke glemme, at der har været tidspunkter i årene efter krigen, hvor Europa, som det ærede medlem hr. Rasmus Hansen så klart sagde, kunne have været rendt uden nogen egentlig krig og være føjet ind i et sikkerhedssystem, hvor det ikke ønsker at være, fordi det vil bevare sin egenart og sin vesteuropæiske kultur; uden hvilken vi ikke kan leve på en måde, så vi synes, at livet er værd at leve.

Enhver europæer og enhver dansk, der lever i dette område af Europa, som hidtil har været praktisk talt militært forsvarsløst, må derfor, hvis han da vel at mærke tillægger dette vort Europa en værdi som en selvstændig kulturel og politisk faktor, knytte sit håb til, at vor gamle verdensdel ved en økonomisk og militær samling mellem de europæiske stater indbyrdes og med den øvrige vestlige verden kan bevare sin frihed, uafhængighed og egenart; men det er klart, at ethvert menneske, der overhovedet kan forestille sig en moderne krigs rædsler, må sætte alt sit håb til, at denne nye magtmæssige ligevægt, der nu er ved at skabes, netop må forhindre krigen og fremtvinge — jeg siger fremtvinge — de forhandlinger, både i den nuværende situation og i fremtidige konfliktsituationer, der kan gøre det muligt vedvarende at bevare freden og tilsidst, selvom det næsten er to forskellige verdener, det drejer sig om, tvinge disse til samarbejde og muliggøre dem at leve sammen i fred og fordragelighed, om ikke netop forståelse.

Der er nemlig en trøst i denne situation — og den er nu større, end man måske tænker — til forskel fra den, vi oplevede forud for den sidste verdenskrig. Da havde man ikke bare at gøre med et Tyskland, der havde militært de og de mål, men man havde med en helt uberegnelig politisk faktor at gøre — jeg siger en faktor; der er ikke grund til at bruge skældsord mod en mand, der er borte —, en faktor, der hverken havde evnen til at vurdere realistisk klart nok, hvad enden på det hele kunne blive, eller viljen til til syvende og sidst at sætte sit eget fædrelands redning over sine egne formål. Der er det forsåvidt trøsterige i den nuværende situation, at man kan være overbevist om,